

Sygn. akt II Ka 683/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2023r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący sędzia (del.) Paweł Mądry

Protokolant sekr. sąd. Beata Wilkowska

po rozpoznaniu dnia 24 października 2023r.

sprawy **A. G.**

obwinionego o czyny z art. 145 kw

na skutek apelacji wniesionych przez obwinionego i obrońcę obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach

z dnia 17 lipca 2023r. sygn. akt II W 1047/22

w zaskarżonej części wyrok utrzymuje w mocy;

zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. G. W. kwotę 840 złotych (w tym 157,07 zł podatku VAT) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu obwinionemu w postępowaniu odwoławczym;

zasądza od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa 890 złotych tytułem kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt II Ka 683/23

UZASADNIENIE

A. G. został obwiniony o to, że:

I. w dniu 24 lutego 2022 roku w S. przy ul. (...) poprzez obrzucenie jajkami drzwi do mieszkania nr (...) i ściany zanieczyścił klatkę schodową, tj. o popełnienie czynu z art. 145 kw,

II. w dniu 27 lutego 2022 roku w S. przy ul. (...) poprzez obrzucenie jajkami drzwi do mieszkania nr (...) i ściany zanieczyścił klatkę schodową, tj. o popełnienie czynu z art. 145 kw.

Sąd Rejonowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 17 lipca 2023r. w sprawie II W 1047/22 w miejsce i w granicach zarzutu z pkt II wniosku uznał A. G. za winnego tego, że w dniu 27 lutego 2022r. w S. przy ul. (...) w celu dokuczenia złośliwie niepokoił K. N. w ten sposób, że obrzucił jajkami drzwi do mieszkania nr (...), przy czym w czasie popełnienia tego czynu zdolność do rozpoznania jego znaczenia i pokierowania swoim postępowaniem miał ograniczoną w stopniu znacznym, co stanowi wykroczenie z art. 107 kw w zw. z art. 17 § 2 kw i za ten czyn na podstawie art. 107 kw wymierzył mu karę grzywny w wysokości 400 zł oraz zwolnił od ponoszenia kosztów sądowych. Natomiast w pkt II wyroku Sąd Rejonowy uniewinnił obwinionego od popełnienia czynu z pkt I wniosku o ukaranie.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach złożyli obwiniony (k. 119-121) oraz jego obrońca (k. 128-130) zaskarżając wyrok w części, tj. w zakresie pkt I wyroku.

Obwiniony w swej apelacji podniósł następujące zarzuty:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia wyroku, polegający na dowolnym ustaleniu w oparciu o dowód z zeznań świadka K. N., że obwiniony rzucił jajkami w drzwi do mieszkania należącego do K. N., w sytuacji kiedy obwiniony rzucił jajkami w kierunku K. N. i jej ojca H. N.;

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia wyroku, polegający na dowolnym ustaleniu w oparciu o dowód z zeznań świadka K. N., że obwiniony rzucił jajkami w drzwi do mieszkania należącego do K. N. w celu dokuczenia K. N., czyniąc to z premedytacją, w sytuacji kiedy obwiniony rzucił jajkami w kierunku K. N. oraz jej ojca H. N. w afekcie, będąc pod wpływem silnych emocji spowodowanych zniszczeniem przez K. N. i jej ojca H. N. drzwi do mieszkania obwinionego;

III. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia wyroku, polegający na przyjęciu, że obwiniony jest osobą wielokrotnie karaną za wykroczenia, w sytuacji kiedy obwiniony został ostatni raz skazany za wykroczenia 10 lat temu, przy czym wykroczenia te związane były ze spożywaniem alkoholu;

IV. rażąco niewspółmierność kary grzywny wymierzonej obwinionemu w wysokości 400 zł, poprzez błędne uznanie, iż wymierzona kara jest adekwatna do stopnia winy obwinionego, stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego mu czynu oraz uwzględnia cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do obwinionego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, podczas gdy zachowanie obwinionego na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego należało ocenić jako społecznie szkodliwe w stopniu znikomym.

Obwiniony podnosząc powyższe zarzuty wniosł:

I. na podstawie art. 437 § 1 kpk w zw. z art. 109 § 2 kpw o zmianę zaskarżonego wyroku w części tj. w zakresie pkt I i uniewinnienie obwinionego od zarzucanego mu czynu;

II. ewentualnie, na podstawie art. 17 § 2 kw w zw. z art. 39 § 1 kw, o odstąpienie od wymierzenia kary obwinionemu.

Obrońca w swej apelacji podniósł następujące zarzuty:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie:

a) art. 7 kpk w zw. z art. 8 kpw, poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodu z wyjaśnień obwinionego A. G., przez pominięcie lub nieobdarzenie walorem wiarygodności wskazywanych przez niego okoliczności związanych ze zniszczeniem, w tym zarysowaniem, zabrudzeniem i zalaniem bliżej niezidentyfikowaną substancją, drzwi wejściowych do jego mieszkania, które to zdarzenie doprowadziło u niego do silnego wzburzenia skutkującego rzuceniem jajkami w kierunku kamerującej go K. N., będącej osobą podejrzewaną przez niego o dokonanie ww. czynu, a także co do faktu, iż w dniu zdarzenia z pkt II wniosku o ukaranie, wielokrotnie dzwonił on na Policję próbując zgłosić zdarzenie związane z uszkodzeniem jego drzwi, co mimo podjętych prób okazało się bezskuteczne, przyczyniając się do pogłębienia frustracji obwinionego oraz spontanicznej i impulsywnej reakcji polegającej na rzuceniu jajkami w kierunku K. N., bez zamiaru zrobienia jej krzywdy, czy też celowego dokuczenia,

b) art. 7 kpk w zw. z art. 8 kpw i art. 410 kpk w zw. z art. 82 § 1 kpw, poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny zeznań pokrzywdzonej w osobie K. N., w zakresie dotyczącym zdarzenia z dnia 27 lutego 2022 roku, w szczególności jego przebiegu oraz przyczyn, poprzez bezkrytyczne obdarzenie ich wiarą w całości w sytuacji, gdy prawidłowa ocena oraz analiza całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wskazują na fakt istnienia wieloletniego konfliktu sąsiedzkiego między stronami oraz co do zasady nie dają podstaw do przyjęcia, iż zachowanie obwinionego w stanie silnego wzburzenia związanego z uszkodzeniem drzwi wejściowych do jego mieszkania, polegające na rzuceniu jajkami w kierunku pokrzywdzonej było ukierunkowane na celowe i złośliwe dokuczenie jej,

2. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegający na:

a) przyjęciu, iż obwiniony obrzucił jajkami drzwi do mieszkania nr (...), mając na celu złośliwe dokuczenie pokrzywdzonej K. N., podczas gdy z treści wyjaśnień obwinionego oraz ogólnego przebiegu zdarzenia wynika, że A. G. - mający w czasie popełnienia czynu zabronionego w stopniu znacznym ograniczoną możliwość do rozpoznania jego znaczenia i pokierowania swoim działaniem - działał w sposób spontaniczny, znajdując się w stanie silnego wzburzenia spowodowanym zniszczeniem drzwi wejściowych do jego mieszkania,

b) przyjęciu, iż obwiniony obrzucił jajkami drzwi do mieszkania nr (...), w celu umyślnego i złośliwego dokuczenia pokrzywdzonej K. N., podczas gdy zachowanie obwinionego było jednorazowe, spontaniczne, a przede wszystkim podjęte w stanie silnego wzburzenia, stanowiąc jednocześnie reakcję na odkrycie przez niego, iż dokonano zniszczenia drzwi wejściowych do jego mieszkania,

c) pominięciu, bądź nieustaleniu faktu, że w dniu 27 lutego 2022 roku dokonano zniszczenia drzwi wejściowych do mieszkania obwinionego, które to zniszczenie zostało przez niego wykryte, powodując stan silnego wzburzenia a w konsekwencji reakcję i przyczynę zdarzenia z dnia 27 lutego 2022 roku,

nadto, z ostrożności procesowej, w przypadku nieuwzględnienia przez Sąd odwoławczy ww. zarzutów zaskarżonemu wyrokowi zarzucił także:

3. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegający na przyjęciu, iż obwiniony jest osobą wielokrotnie karaną za wykroczenia, która to karalność nie wpłynęła na zmianę jego zachowania, podczas gdy ostatnie ukaranie obwinionego miało miejsce przed laty, zaś okoliczności zdarzenia z dnia 27 lutego 2022 roku wskazują na to, iż czyn nie był wysoce zawiniony, obwiniony nie działał przy tym w zamiarze celowego i złośliwego dokuczenia pokrzywdzonej K. N., zaś jego działanie było spontaniczne, podjęte w stanie silnego wzburzenia, w reakcji na fakt uszkodzenia drzwi wejściowych do jego mieszkania, które to okoliczności w połączeniu z faktem, iż w czasie popełnienia ww. czynu zdolność obwinionego do rozpoznawania znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem była w znacznym stopniu ograniczona, winny skutkować odstąpieniem od wymierzenia kary,

4. rażąco niewspółmierność, to jest zbytnią surowość orzeczonej wobec obwinionego kary grzywny w kwocie 400 zł, spowodowaną nie nadaniem właściwego waloru okolicznościom związanym z faktem, iż w czasie popełnienia zarzucanego czynu zdolność obwinionego do rozpoznawania znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem była w znacznym stopniu ograniczona, a nadto nienależytym uwzględnieniem właściwości i warunków osobistych obwinionego, jego stosunków majątkowych i możliwości zarobkowych, a także jego sytuacji życiowej, które przemawiają za orzeczeniem kary grzywny w znacznie niższej kwocie, gdyż kara w wysokości dotychczas orzeczonej jest w istocie rażąco wysoka oraz dalece wykraczająca poza możliwości zarobkowe obwinionego utrzymującego się z renty inwalidzkiej.

Mając na względzie wskazane wyżej zarzuty obrońca wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w części, tj. w pkt I i uniewinnienie obwinionego od zarzucanego mu czynu,
2. przyznanie na rzecz obrońcy kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym, według norm prawem przepisanych, które nie zostały zapłacone w całości ani w części, ewentualnie,
3. zmianę zaskarżonego wyroku w części, tj. w pkt I, poprzez odstąpienie od wymierzenia kary na podstawie treści art. 17 § 2 kw i art. 39 § 1 kw,
4. zmianę zaskarżonego wyroku w części, tj. w pkt I w zakresie rozstrzygnięcia o karze i wymierzenie obwinionemu kary grzywny minimalnej granicy ustawowego zagrożenia.

Na rozprawie apelacyjnej obrońca poparł wniesioną apelację i wnioski w niej zawarte.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje wniesione przez obwinionego i jego obrońcę nie są zasadne, a zawarte w nich wnioski nie zasługują na uwzględnienie.

Z uwagi na wielość podniesionych zarzutów w obu apelacjach i zbieżną ich treść, celowe jest łączne ich rozpoznanie, aby zachować przejrzystość i kompleksowość przedstawionych rozważań Sądu Okręgowego. Zgłoszone zarzuty poddają się podziałowi na trzy grupy zagadnień, tj. zarzuty związane z oceną dowodów, związane z błędami w ustaleniach faktycznych oraz tożsame w swej treści zarzuty dotyczące rażącej niewspółmierności wymierzonej obwinionemu kary grzywny.

Na wstępie rozważań należy odnieść się do zarzutów apelacji obrońcy dotyczącej wadliwej oceny wyjaśnień obwinionego i zeznań pokrzywdzonej K. N.. Zdaniem obrońcy, Sąd I instancji dokonał dowolnej oceny wyjaśnień obwinionego w zakresie genezy jak i przebiegu zdarzenia z dnia 27 lutego 2022r. Zdaniem obrońcy, obwiniony tego dnia ujawnił uszkodzenie drzwi do jego mieszkania, co doprowadziło do jego silnego wzburzenia, pod którego wpływem wyszedł z mieszkania na klatkę schodową i rzucił jajkami w kierunku nagrywającej go sąsiadki K. N., którą podejrzewał o zniszczenie jego drzwi. Oceniając ten zarzut należy zauważyć, że uzasadnienie Sądu Rejonowego nie zawiera oceny wyjaśnień obwinionego, zatem jedynie na podstawie rozważań w zakresie kwalifikacji prawnej należy upatrywać stanowiska Sąd I instancji co do wartości dowodowej wyjaśnień obwinionego. Otóż Sąd Rejonowy przyjął, że obwiniony przyznał się do zarzuconego mu czynu, a jego motywacja ukierunkowana była na dokuczenie sąsiadce. Odnosząc te stwierdzenia do treści zgromadzonego w sprawie materiału należy wskazać, że obwiniony w złożonych w toku czynności wyjaśniających wyjaśnieniach wprawdzie oświadczył, że nie przyznaje się do popełnienia czynu z 27 lutego 2022r. to następnie w spontanicznie złożonych depozycjach przyznał, że „w złości za niszczenie moich drzwi rzuciłem w ich kierunku (na wysokości klatki piersiowej) surowymi jajkami. Mnie wtedy poniosło, bo zniszczono mi mienie” (k. 27). Na rozprawie w dniu 27 stycznia 203r. obwiniony częściowo przyznał się do dokonania tego czynu wyjaśniając, że tego dnia wziął 3 surowe jajka i „poleciał do psychopatów. K. stała skierowana z telefonem na mnie i w jej kierunku rzucałem 3 jajkami, jedno upadło mi na ziemię. Rzucałem nie tak, żeby w twarz, tylko w ich kierunku, żadne nie trafiło w nią ani w niego” (k. 94v). Odnosząc te wyjaśnienia do innych dowodów należy stwierdzić, że relacja obwinionego jest sprzeczna z obiektywnym dowodem w postaci nagrań wideo i zdjęć wykonanych przez pokrzywdzoną w czasie zdarzenia za pomocą telefonu (zapisanych na płycie z k. 106 akt sprawy). Z nagrania wideo trwającego od godz. 16.03 wynika, że do zanieczyszczenia klatki schodowej przed drzwiami wejściowymi do mieszkania pokrzywdzonej, okolic drzwí i samych drzwí wejściowych doszło zanim pokrzywdzona rozpoczęła nagrywanie zachowania obwinionego. Z nagrania tego wynika także okoliczność przedstawiona przez obwinionego w wyjaśnieniach, a mianowicie na nagraniu został utrwalony moment, gdy obwiniony ponownie wchodzi po schodach na górę i celnie rzuca kolejnym jajkiem wprost w K. N.. Na podstawie tego dowodu zasadnie zatem Sąd Rejonowy uznał, że sprawstwo obwinionego zostało ustalone na podstawie obiektywnego dowodu, tj. dowodu z materiału wideo i fotograficznego przedstawionego przez pokrzywdzoną. Zasadnie także Sąd Rejonowy dał wiarę pokrzywdzonej, iż działanie obwinionego było motywowane dokuczeniem pokrzywdzonej. Z zarejestrowanego na tych nagraniach głosu obwinionego wynika, że A. G. swoje wypowiedzi kierowane wobec pokrzywdzonej ograniczył do ubliżania jej oraz kierowania gróźb. Co znamienne, dopiero na nagraniu rozpoczynającym się o godz. 16.17 słychać rozmowę obwinionego z dyspozytorem (być może numeru 112), z której wynika, że obwiniony zawiadamia o uszkodzeniu drzwi do jego mieszkania przez pokrzywdzoną (a zatem błędne są twierdzenia obrony, że obwiniony nie mógł dozwonić się do służb, aby zgłosić uszkodzenie drzwi). Sekwencja zdarzeń wynikająca z tych nagrań wideo jest zatem taka, że obwiniony obrzucił jajkami i szklanym przedmiotem w zamknięte drzwi wejściowe do mieszkania pokrzywdzonej (także ściany przylegające do tych drzwi), a gdy następnie pokrzywdzona wyszła na klatkę schodową, aby zarejestrować zachowanie obwinionego, wrócił w pobliże jej mieszkania i także w nią rzucił kolejnym jajkiem, trafiając pokrzywdzoną i powodując zabrudzenie trzymanego przez nią telefonu.

Wobec powyższych stwierdzeń, za bezzasadne należy uznać zarzuty obu apelacji dotyczące rzekomych błędów w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy. Jak wyżej wskazano, na podstawie wiarygodnych dowodów w postaci nagrań wideo i zdjęć oraz zeznań świadków, w tym przede wszystkim K. N. i H. N., Sąd Rejonowy zasadnie przyjął, że obwiniony rzucił jajkami w drzwi wejściowe do mieszkania K. N.. Na podstawie tych dowodów możliwe było także zrekonstruowanie motywu działania obwinionego. Sąd Okręgowy w tym zakresie podziela ustalenia Sądu Rejonowego, że z tych dowodów wynika, iż obwiniony złośliwie niepokoił pokrzywdzoną (rzucając jajkami), aby jej dokuczyć. Znamienne są w tym zakresie słowa wypowiedziane przez obwinionego w stosunku do pokrzywdzonej zarejestrowane za pomocą telefonu. Z nagrania tego wynika także, że obwiniony działał z rozmysłem. Nie wynika z tego dowodu, aby działanie obwinionego było podjęte pod wpływem emocji, w afekcie. Przeczy temu bowiem sposób wysławiania się obwinionego, treść wypowiedzianych przez niego słów, a także sposób i treść rozmów obwinionego z innymi mieszkańcami bloku, który zaczęli gromadzić się w pobliżu mieszkania pokrzywdzonej. Z tych powodów Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne w sprawie w zakresie okoliczności stanowiących znamiona strony podmiotowej i przedmiotowej czynu z art. 107 kw.

Zgodzić się należy natomiast z obwinionym oraz jego obrońcą co do zasadności zarzutu o błędnym ustaleniu Sądu I instancji dotyczącym wcześniejszego wielokrotnego ukarania obwinionego za popełnienie wykroczeń. Otóż z notatki urzędowej z k. 18 wynika, że na dzień 30 czerwca 2022r. A. G. nie był notowany za popełnienie wykroczenia w rejestrze spraw o wykroczenia K. S.. Na podstawie tego dokumentu należy przyjąć zatem, że w chwili czynu obwiniony nie był osobą karaną za popełnienie wykroczenia. Natomiast, zdaniem Sądu Okręgowego, powyższy błąd w ustaleniach faktycznych nie miał wpływu na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy w zakresie rozstrzygnięcia o karze.

Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska obwinionego i jego obrońcy, że kara grzywny wymierzona obwinionemu, który przypisanego mu czynu dopuścił się w warunkach art. 17 § 2 kw, została wymierzona z rażącą surowością. Sąd Okręgowy w całości uznaje za prawidłowe rozważania Sądu I instancji co do stopnia winy i szkodliwości społecznej przypisanego obwinionemu czynu. Wprawdzie przepisy prawa umożliwiały Sądowi Rejonowemu odstąpienie od wymierzenia obwinionemu kary, jednakże taka decyzja Sądu skutkowałaby powstaniem u obwinionego poczucia bezkarności, które zresztą wynikało także ze słów kierowanych przez obwinionego do mieszkańców bloku podczas zdarzenia z 27 lutego 2022r. Z opinii sądowo-psychiatrycznej wynika, że obwiniony posiada rozeznanie w obowiązujących normach społecznych, lecz wykazuje nonszalancję w stosunku do nich. Niezbędne było zatem wymierzenie obwinionemu kary łagodniejszego rodzaju (sprawcy za czyn z art. 107 kw można wymierzyć surowszą karę, tj. karę ograniczenia wolności), aby wyrobić w obwinionym przekonanie, że takiego rodzaju jego zachowanie nie będzie tolerowane, a nadto będzie skutkowało nałożeniem na niego kar o charakterze finansowym. Kara grzywny w kwocie 400 zł nie jest nadto ani karą zbyt surową (górną granicą kary grzywny za ten czyn to 1.500 zł), ani nie przekracza możliwości finansowych obwinionego.

Wobec tych rozważań Sąd Okręgowy uznał, że wniosek obu apelacji o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obwinionego od przypisanego mu czynu nie jest zasadny, ponieważ w sprawie zgromadzono dowodowy wskazujące na jego winę. Nadto w sprawie nie zachodziły podstawy do zmiany wyroku poprzez odstąpienie od wymierzenia obwinionemu kary, gdyż nieprzejednana postawa obwinionego w toku całego postępowania wskazuje, że kara grzywny może być jedynym środkiem do przekonania obwinionego, że jego naganne zachowanie wobec sąsiadki nie będzie tolerowane przez wymiar sprawiedliwości.

O kosztach sądowych Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 636 § 1 kpk w zw. z art. 121 § 1 kpw. Wobec nieuwzględnienia obu apelacji obwiniony ponosi koszty sądowe za postępowanie odwoławcze w całości. Zasada ta doznaje ograniczenia jedynie wówczas, gdy z akt sprawy wynika, że uiszczenie kosztów przez stronę byłoby zbyt uciążliwe ze względu na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów. Zdaniem Sądu Okręgowego, w przypadku obwinionego nie zaistniały podstawy określone w art. 624 § 1 kpk uzasadniające zwolnienie go z kosztów sądowych choćby w części. Obwiniony jest osobą, która nikogo nie ma na utrzymaniu. Z akt sprawy nie wynika także, aby obwiniony ponosił nadzwyczajne, nieprzeciętne wydatki, np. wydatki na leczenie. Wprawdzie obwiniony otrzymuje świadczenie rentowe, to jednak nie wyklucza to możliwości spłaty należności sądowych w ratach.

Z tych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.